

O'TLOQI SAZ TUPROQLARDAGI SUVNI MIQDORINI ANIQLASH.

Sotiboldiyeva Go'zalxon Tolibjonovna

Farg'ona davlat universiteti o'qituvchisi PhD

Bozorboyev Shohruxbek Abduvoxid o'g'li

*Farg'ona davlat universiteti Magisturatura bo'limi
Eksperimental agrokimyo yo'nalishi 2-kurs magistranti*

Abaraliyeva Sarvinoz Farxodjon qizi

*Farg'ona davlat universiteti Magisturatura bo'limi
Eksperimental agrokimyo yo'nalishi 2-kurs magistranti*

Mamatova Gulzoda Toyirjon qizi

*Farg'ona davlat universiteti Magisturatura bo'limi
Eksperimental agrokimyo yo'nalishi 2-kurs magistranti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz o'tloqli soz tuproqlarida suv miqdorini aniqlashning ahamiyatini ko'rib chiqamiz. Biz tuproq namligini o'lchash uchun mavjud usullar va texnologiyalarni o'rganamiz, suv tarkibining ekotizim faoliyati va qishloq xo'jaligi barqarorligiga ta'sirini muhokama qilamiz va bu noyob tuproq muhitlarining gidrologik muvozanatini saqlash muhimligini ta'kidlaymiz. O'tloqli soz tuproqlarining suv dinamikasini yoritish orqali biz ushbu ekotizimlarning suv resurslarini boshqarish, biologik xilma-xillikni saqlash va yerdan foydalanishni rejalashtirishdagi muhim rolini ta'kidlashni maqsad qilganmiz.

Kalit so'zlar: Tuproq, singdirish xususiyati, mexanik singdirish xususiyati, tuproq kolloidi, tuproq g'ovaklari.

O'zining noyob ekologik ahamiyati va gidrologik xossalari bilan ajralib turadigan o'tloqli soz tuproqlari botqoqlik ekotizimlari va dehqonchilik landshaftlarining hayotiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu tuproqlar turli o'simliklar jamoalarini qo'llab-quvvatlash, suv oqimini tartibga solish va umumiy ekologik muvozanatni saqlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'tloqli soz tuproqlarida suv miqdorini tushunish yerni samarali boshqarish, tabiatni muhofaza qilish va barqaror qishloq xo'jaligi amaliyotini yuritishda muhim ahamiyatga ega. O'tloqli soz tuproqlari odatda sohilbo'yi hududlarida, suv toshqinlari va nam o'tloqlarda uchraydi, ular yog'ingarchilik, yer osti suvlari sathi va drenaj shakllarining mavsumiy o'zgarishi bilan shakllangan aniq gidrologik xususiyatlarni namoyon qiladi. Bu tuproqlarning suv tarkibi o'zgaruvchan muhit sharoitlariga javoban o'zgarib turadi, bu ozuqa moddalarining aylanishiga, o'simliklarning o'sishiga va suv va quruqlik turlari uchun yashash muhitiga mos kelishiga ta'sir qiladi. Suvni saqlash va filtrlashdagi ahamiyatini hisobga olgan holda, o'tloqli soz tuproqlari suv toshqinlarini yumshatish, suv sifatini

yaxshilash va biologik xilma-xillikni qo'llab-quvvatlashga yordam beradigan tabiiy suv omborlari bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tuproqlarning suvni saqlash va chiqarish qobiliyati asta-sekin oqim oqimini tartibga solishga va yer osti suvlari zaxiralarini to'ldirishga yordam beradi va ularni sog'lom suv ekotizimlari va landshaftlarining muhim tarkibiy qismlariga aylantiradi. Dehqonchilik sharoitida o'tloqi soz tuproqlari ekinlar yetishtirish, yem-xashak yetishtirish, chorva mollarini boqish uchun unumdor zamin yaratadi. Bu tuproqlardagi suv miqdorini kuzatish va boshqarish ekinlar hosildorligini oshirish, botqoqlanish yoki qurg'oqchilik stressini oldini olish va ozuqa moddalarining yuvilishini minimallashtirish uchun juda muhimdir. O'tloqli soz tuproqlarining gidrologik dinamikasini tushunib, fermerlar va yer boshqaruvchilari suvdan foydalanish samaradorligini optimallashtiradigan va qishloq xo'jaligi mahsuldorligini oshiradigan sug'orish strategiyalari, drenaj tizimlari va saqlash amaliyotlarini amalga oshirishlari mumkin.

Xulosa:

Tuproqning shikastlanishi natijasida ildiz yuzasi va tuproq o'rtasidagi mustahkam aloqalar osongina buziladi. Shu sababli, birinchi kunlarda yangi ko'chirilgan ko'chatlarni suv yo'qotishdan himoya qilish kerak. Yangi tuproq muhitida ildiz-tuproq aloqasining paydo bo'lishi bilan o'simliklarning suv yo'qotish stressiga chidamliligi ortadi. Endi biz ildizdagi suvning harakatini va ildiz tomonidan suvni singdirish tezligini ta'minlaydigan omillarni ko'rib chiqamiz. Suv tuproqdan o'simliklar orqali atmosferaga o'tishi davomida ko'plab oraliq muhitlardan o'tadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduvoxid o'g'li, B. S. (2023). G'OZA VA BOSHQA O'SIMLIKLARLARGA KIMYOVIY MODDALAR QO'LLASHNING EKOLOGIK MUAMMOLARI.
2. Abduvoxid o'g'li, B. S. Abaraliyeva Sarvinoz Farxodjon qizi. CHUCHUK SUV LOYQASIDAN NOAN'ANAVIY O'GIT TAYYORLASH VA UNI QO'LLASH USULLARI.
3. Abduvoxid o'g'li, B. S. (2020). ВЛИЯНИЕ АНТРОПОГЕННОГО ФАКТОРА НА ФОРМИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННОГО РАСТИТЕЛЬНОГО ПОКРОВА." Экономика и социум, 4, 71. COMPOSITION AND MOVEMENT OF WATER IN SOIL
4. A Khusnida, B Shohrukhbek, K Pakhlovonjon... - ... of International Conference on Educational Discoveries ..., 2024
5. Perforatum, L. Certain Flavonoids in the Plant Hypericum Perforatum L. and Their Effects on Human Health.
6. Xaydarov, J., Mamadaliyev, M., Abdullayeva, G., & Bozorboyev, S. (2021, July). DIVERSITY OF THE FLORA OF UZBEKISTAN AND THEIR RATIONAL USE. In Конференции.

- 7.No'Monjonov Muhiddin Gulomjon, O. G., O'G'Li, P. A. T., & O'G'Li, B. S. A. (2020). Oddiy bo'y modaron o'simligining morfo-fiziologik tavsifi va shifobaxsh xususiyatlari. *Science and Education*, 1(4), 26-29.
- 8.Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Civandon (*achillea millefolium*l.) o'simligidagi vitaminlar va ularning inson salomatligidagi ahamiyati. *ACADEMICIA: Xalqaro multidisipliner tadqiqot jurnali*, 11(6), 912-917.
- 9.Numonjonov, M. G., Parpiyev, A. T., Numonjonova, M. G., & Bozorboyev, S. A. (2021). Vitamines in the yarrow (*achillea millefolium*l.) plant and their importance in human health. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 912-917.
- 10.Numonjonov M.G., Parpiyev A.T., Bozorboyev Sh.A., Vakhobova Sh.A. Alkaloids in some medicinal plants (*CAPPARIS L*, *HYPERICUM L*, *ACHILLEA L*,) their structure and significance. *SCIENCE AND EDUCATION scientific journal ISSN 2181-0842 volume 1, ISSUE 4. July 2020*
- 11.X Mavlonjon, B Shohruxbek, Q Paxlovonjon - Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 2023
- 12.B Shohruxbek - 2023
- 13.Bozorboyev, S., & Hamzaliyeva, M. (2022). TECHNOLOGY OF GROWING, HARVESTING AND STORAGE OF LEMON PLANTS. *Евразийский журнал академических исследований*, 2(9), 35-37.